

ΕΛΛΗΝΕΣ ΠΟΙΗΤΑΙ

ΤΕΣΣΕΡ' ΑΔΕΡΦΙΑ

Τέσσερα,
(γυρίτε γοργά !)
τέσσερ' αδέρφια τὸ χορὸ ὄξω στὸς κάμπους σέρνουν
πιασμένα χέρι χέρι,
τοῦ Γεροχρόνου τὰ παιδιά,
πού' νε τ' ἀγόρια ἡμορφονοῖ κ' ἡ κόρη δίχως ταίρι.

Κ' ἡ κόρη,
(κοίταξ' ἡμορφίε !)
κ' ἡ κόρη πρώτῃ τραγουεῖ : — «Τοὺς κάμπους λουλουδίξω,
καὶ τὰ κλαδιά φροντίτσω,
» τοῦ Πάσχα φέρνω τίς χαρές,
καὶ μέσ' τῆς νύχτας τῆ δροσιά μ' ἀηδονία ξεραντόνω».

Τὸ πρῶτο,
(μάννα μας γλυκειά !)
τὸ πρῶτο ἀγόρι τραγουεῖ : — «Σφαλίστε τὰ βιβλία
» σ' τὶς ἐσοχές νά πάμε,
» νά δροσινοῦμε σ' τὰ νερά,
» σ' τὸν ἴσκιό τῆς γερομυροῖ ὄπωρικὰ νά φάμε».

Καὶ τ' ἄλλο,
(κράτα τὸ χορὸ !)
καὶ τ' ἄλλο ἀγόρι τραγουεῖ : — «Ὁ τρίγος τὼν ἀρχιεῖ
» μέ χαροπὰ τραγουδιὰ,
» σταφύλια κεῖ, σταφύλια δεξ,
» παταίτε, ἀντρες, στὸς λινοὺς, τραγᾶτε κοπελλοῖδια !...»

Τὸ τρίτο,
(ἄ μὰ τί χαρὰ !)
τὸ τρίτο λέει : — «Μὰ κ' ἐγὼ τὰ παραμῦθια φέρνω
» τριγύρω σ' τὰ μαγκάλια
» μὰ μὲ κάστανα ψητὰ,
» Ἀγιοβασιλῆ φέρνω, ἐγὼ καὶ πορτοκαλλία».

Κι' ὅλα τοὺς,
(γυρίτε γοργά !)
Κι' ὅλα τοὺς τραγουδοῦν μαζί : — «Γυνάμει νόξ-
[τα μέρα
» πιασμένα χέρι χέρι
» Τοῦ χρόνου εἴμαστε παιδιά,
» τρεῖς γιοῖ κ' οἱ τρεῖς ἡμορφονοῖ, μὴ κόρη δί-
[χως ταίρι !...»

ΑΛ. ΠΑΛΛΗΣ

ΤΟ ΚΥΜΑ ΤΗΣ ΑΜΑΘΕΙΑΣ

Η ΕΚΘΕΣΙΣ ΕΝΟΣ ΜΙΚΡΟΥ ΕΛΒΕΤΟΥ

Σὲ κάποιον Ἑλβετικὸ δημοτικὸ σχολεῖο, ὁ διευθυν-
τὴς ἔβαλε μὴ μέρα τοῖς μαθηταῖς τῆς τελευταίας τά-
ξεως ἀπὸ τοῦ γράβου μὴ ἐκθεσι «περὶ τῆς ἀγελιάδου». Νὰ λούπιν
τὶ ἐξοργα ἕνας ἀπ' τοὺς μαθητᾶς.

«*Ἡ ἀγελιάδα εἶνε ἕξω ματαφόρος. Τὰ πόδια τῆς φθάνουν ὡς
τὴ γῆ. Ἐπίπλω στον κεράλι τῆς φητάνουν δύο περιποῦ ματῖα.
Ἡ ἀγελιάδα ἔχει δύο μακρὰ ἄντια ὅαν τοῦ γαιθάρου. Τῇ μικρῇ
τῆν ἀγελιάδα δὲν τῆν λέν ἀγελιάδα, τῆν λέν δαμάλι. Ἡ ἀγελιάδα δὲν
κλωσάει, δ' ὅπως ἡ κόττες μας. Τὸ ἐσωτερικὸ τῆς τὸ τρῶμα καὶ
μὲ τὸ ἐξωτερικὸ τῆς ὁ ὑπόδηματοποιὸς Μύλλερ φητάνει δέρματα.*

Οἱ Ἑλληνας γονεῖς ἄς παρηγορηθῶν. Τὸ κύμα τῆς ἀμαθείας εἶνε,
καθὼς φαίνεται, διεθνὲς μεταπολεμικὸ φρούτο...

λαμπερὰ μάννα τὸν στρειδιῶν, τὰ νήκια τοὺς, τὰ μπιερὰ τοὺς δόντια.
«Ἐξάρνα ἀρχισα νὰ μασῶ κάτι πολὺ σκληρὸ. Ἐνα κράκ ! πού
τ' ἀκούθησαν κ' ἄλλα, ἀκούστηκε μέσ' στον στόμα μου.
— Χά ! χά ! Τὰ τρῶμα μαζί με τὰ κογγύλια ! φάναξέ ὁ κόσμος
πού ἦταν μαζεμένους γύρω μου γελόντας. Μικρὸ ἥλιθιο, δὲν τὸ τρῶνε
αὐτὸ !...»

«Ἐπειτα, ὅταν γυρίσαμε στήν κἀμαρὴ μας, θυμᾶμαι, πὸς ἐννοιωθα
μὴ φορητὴ δίγα. Εἴχα ἐπαλῶθῃ στον κρεββάτι μου, μὰ δὲ μποροῦσα
νὰ κοιμηθῶ γιὰτὶ ἐννοιωθα μέσ' στον στόμα μου πού φλεγόνταν μ'
ἄλλοκοτῇ γέση, πολὺ διαπερασιακῇ. Ὁ πατέρας μου ἔκοβε βόλλες
μέσ' στήν κἀμαρὴν, χειρονομῶντας...
— Μοὺ φαίνεται, ψιθιόνω, πὸς ἀρπαξα κοθῶ. Νοιώθω μέσ' στον
κεφάλι μου κῆρι, κἀτὶ πού κοινητῖα σὰ νάνε ζωντανό... Ἡ
μήποσα αὐτὸ ὀρελίεται τὸ ὅτι δὲν... δὲν ἐγάγα σήμερα καθλόου...
Εἶμαι σ' ἀλήθεια ζῶν... ἥλιθιος... Εἶδα αὐτοὺς τοὺς κυριούς σὸ
ἐστασιᾶριὸ νὰ πληρῶνουν δέκα ρουβλίγια γιὰ τὰ στρειδία ποῦφάες
καὶ δὲν τοὺς ἐπληρίασα, ὁ βλάκας, νὰ τοὺς ζητήσω λίγα λεπτά...
δανεικᾶ... Ὅα μού τὰ ἔδιναν χωρὶς ἄλλο...»

«Ἀποκοιμήθηκα κατὰ τὸ πῶρι καὶ εἶδα στον ὕπνο μου ἕνα βᾶ-
τραχο, μὲ πόδια ἕν- του ἄτακτοῦ, ὁ ὁποῖος καθόταν μέσα σ' ἕνα
κογγύλι καὶ περιεστρέφε ὀλοένα τὰ μάτια του...
Ἐξέπλησσα κατὰ τὸ μεσημέρι ἀπὸ τὴ δίγα κ' ἐξήτησα τὸν πατέρα
μου. Ἐκεῖνος ἔκοβε ἀκόμη βόλλες μέσ' στον δωμάτιο καὶ χειρονο-
μοῦσε...»

ΑΝΤ. ΤΣΕΧΩΦ

ΑΓΝΩΣΤΕΣ ΣΕΛΙΔΕΣ ΤΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ

ΕΝΑ ΗΡΩΪΚΟ ΕΠΕΙΣΟΔΙΟ

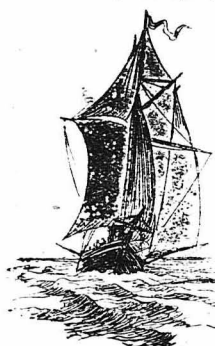
Μετά τὴν καταστροφὴ τῆς Ἄνδρου. Οἱ ναῦτες τοῦ Λάμπρου Κατσώνη. Τὸ τραγοῦδι ἐνὸς αἰχμαλώτου ναυτῆ πού σκοπεῖ τὸ θάνατο. Ὁ δῶρυγός τῶν «λαμπρινῶν» ἀπὸ τὸν Καποῦδάν πασᾶ. «Ἐσφιστέ με ἀπὸ τὰ σκοινιά μου, ἀγά μου, γιὰ νὰ σ' εὐχαριστήσω μὲ τὸ τραγοῦδι μου». Ἐνα φοβερὸ μακελιετὸ κλπ. κλπ.

Λίγες ἡμέρες μετὰ τὴν ἱστορικὴ καταστροφὴ τοῦ οἴκου τοῦ Λάμπρου Κατσώνη μετὰ τὴν Εὐβοῖαν καὶ Ἄνδρου ἀπὸ τὸ στόλο τῶν Τούρκων καὶ τῶν κουρσάρων τοῦ Ἀλγερίου, πολλοὶ ἀπὸ τοὺς «λαμπρινούς», — εἶται ὀνομαζόνταν οἱ ναῦτες τοῦ Λάμπρου, — εἶχαν ζητήσῃ καταρθῆναι ἀπὸ Χριστιανικὰ σῖττεια τῆς Ἄνδρου, μακαρονοποιήσῃ καὶ συντριμμένον πειδᾶ ὅπως ἦσαν.

Ὅταν τὸ ἐπληροφόρηθῃ αὐτὸ, ὁ ἀρχηγὸς τοῦ Τουρκικοῦ στόλου Σαῆτ καποῦδάν πασᾶς, ἔστειλε αὐστηρητάτες διαταγὰς πρὸς τοὺς πρεσβυτεῖ τοῦ νηοῦ, προσατάζοντας τοὺς νὰ τὸ παραδοῦσιν τοὺς ναῦτες τοῦ Κατσώνη, γιὰτὶ ἄλλοιως θὰ πύλωνεν πολὺ ἀκριβὰ τὸ νησί ὀλοκληρὸ τὴν ὑπόθαλην τοῦς.

Περίτμος τότε τὸ κοτζεμπασῆς τῆς Ἄνδρου Λορέντζος Κιρῆς καὶ οἱ ἄλλοι ῥωμοὶ προύχοντες τοῦ νηοῦ, γιὰ νὰ τὸ γλυτώσῃ ἀπὸ τὴν ἀπειλομένη συμφορὰ, φρόντισαν καὶ ἐπιασαν ἀρκέτους «λαμπρινούς» καὶ ἀπὸ τοὺς ἔδωσαν οἱ ἴδιοι, ἐναύλωσαν τὸ καρδὴ τοῦ Νικολοῦ Φακῆ ἀπὸ τῆς Ἄνδρου γιὰ νὰ τοὺς μεταφέρῃ στὰ Τουρκικὰ μπουνηρούμια τῆς Χίου.

Τοὺς δυστυχισμένους αὐτοὺς ναῦτες τοῦ Κατσώνη θὰ τοὺς συννόθευε στον θλιβερὸ τοὺς ταξίδι καὶ ἕνα τμήμα Τούρκων στρατιωτῶν μὲ ἐπικεφαλῆς τὸ λοχία Γιουσούφ τσαούς. Μὲ ἄγρια λοιπὸν ἐξολοκοτήματα καὶ βρισιεῖς οἱ Τούρκοι στρατιῶτες τοὺς κατέβασαν στον ἀμπάρι δεμένους πιστάγκωνα καὶ τὸ καρδὴ ξεκίνησε.



Δὲν εἶχε ξεμακρῆνει πολὺ ὅμως, ὅταν ἕνα τραγοῦδι θετο, γεμάτῳ Ἄνατολιτικῷ πάθος καὶ καὶμῳ, ἀρχισε ἔξαφνα ν' ἀνεβαίνει κάτω ἀπὸ τὸ ἀμπάρι. Ὁ Γιουσούφ τσαούς, μαγεμένος ἀπὸ τὸ τραγοῦδι, καθόταν στήν κουβέρτα καὶ τραβῶσε τὴ μακροῦλῃ τοιμητόκα του καὶ ρουφούσε τὸ ρακὶ του, σιγανῶντας καθε τόσο βαθειὰ-βαθειὰ. Κι' ὁ καὶμὸς τοῦ δεμένου καλλιγραφίου ἀναλύμενος σὲ μακροῦτο τραγοῦδι, ὄλο καὶ ἀνεβαίνε-ἀνεβαίνε ἀπὸ τὸ ἀμπάρι. Ποιὸς ἔξερε γιὰ ποιούς καὶμῶς καὶ ποιά νῆτρία μίλοιξε τὸ τραγοῦδι τοῦ ἄγνωστου τραγοῦδιστῆ, τὸ ὁποῖο ἔφερον τὰ δάκρυα ἀπὸ μάτια τοῦ Γιουσούφ τσαούς, τοῦ τρομεροῦ δεσμοφυλάκα...

Ἐνθουσιασμένους ἀπὸ τέλος ὁ Τούρκος βαθμοφόρος ἔδωκε διαταγὴ ν' ἀνεβάσουν στον κατὰστρωμα τὸν τραγοῦδιστῆ. Ἦταν ἕνας γιγαντόκομος λεβέντης μ' ἀταλνῆνια μὲρᾶτα καὶ μαυροδασομένα στήθεια.

— Ἐξέρεις, ὦρε, κ' ἄλλα τραγοῦδια ; τὸν ρώτησε.
— Πολλὰ, καπετάνιε μου, ἀπάντησε μὲ ὕφος ψευ-
τικὰ ταπεινὸ ὁ σφιχτοδεμένος ναῦτης.
— Αἶντε, ὦρε, νὰ μοῦ τὰ τραγοῦδήσεις ὄλα, τὸν διέταξε ὁ τσαούσης.

— Μετὰ χαρὰς σου ἀγά μου, ἀπάντησε ἐκεῖνος, μὰ εἶπα ὅπως εἶ-
μαι σφιχτοδεμένος δὲ μπορῶ νὰ τραγοῦδίσω ὅπως θέλω ἐγὼ.

Ὁ τσαούσης τὸν ἔλασε κ' ὁ κουρσᾶρος ἀρχισε νὰ τραγοῦδῆ με μεγαλειότερο πάθος αὐτὴ τὴ φορὰ ἕναν ἄλλο σκοπὸ. Ὑστερα ἄλλον κ' ἄλλον κ' ἄλλον. Ὁ Γιουσούφ ἐλιπομένους ἀπὸ τὸ τοιμητόκι, τὸ ρακὶ καὶ σκλάβος στοῦ τραγοῦδοῦ τοῦ σκλάβου τοῦ εἶχε ἀκομπήσει στήν πλῶρη καὶ βύθιζε τὴν θολὴ ματιά του πέρα βαθειὰ στὴ γαλανὴ θάλασσα. Τότε ἔγινε κατὶ τρομερὸ : Μία φοβερὴ ἀστραπὴ πέρασε τὰ μάτια τοῦ ἀναμαλλισμένου ναυτῆ κ' ὀρμῶντας ἀρπαξέ ἀπὸ τίς πλάτες τὸν ἀποχανωμένον τσαούση, τὸν πέταξε κάτω καὶ τραβῶντας ἀπὸ τὴ μέση τοῦ ἴδιου τοῦ δεσμοφυλάκα τοῦ ἕνα τεράστιο μαυρομήνικο μαχαίρι τὸν βύθισε με γληγορὰ ἀστραπῆς στήν καρδίαν τοῦ Τούρκου. Τρεῖς-τέσσερες Τούρκοι στρατιῶτες πού βρισκόταν ἐκεῖ κοντὰ, πρὸςτὸ πρῶτοσῖμα νὰ καταβροχθίσουν καλὰ-καλὰ τὶ ἔγινε, βρῆκαν τὴν ἴδια τήγῃ. Ὁ τρομερὸς θαλασσοκύκος, ἀφίπωντας ἕναν ἄλλοκοτο μαχηθῆμ, ἔδωκε τότε σῖνήθημα στοὺς συντροφεὺς του σὸν ἀμπάρι κ' ἐκείνην κόβοντας μὲ τὰ δόντια τοὺς τὰ σκοινιά τῶν, ἀνέβηκαν ἀπὸ κατὰστρωμα.

Ἀκολούθησε ἄγρυ μακελιετὸ. Κανεῖς ἀπὸ τοὺς Τούρκους ναῦτες καὶ στρατιῶτες δὲν γλῆτσσε. Ἀπὸ τοὺς περὶσκοπῆσαν ὄλους, ἕπτερα ἀρπάζοντας τὸν καπετάνιο τοῦ καρδιοῦ, τὸν τίναξαν σὲ μὴ βάρακα καὶ τοῦταν νὰ γυρίσῃ στήν Ἄνδρου.

— Βρε παιδιά μὲ τὸ καρδὴν αὐτὸ δουλεύω γιὰ νὰ ζῆσω κ' ἐγὼ καὶ τὰ παιδιά μου, μὴ με ρημάξετε, μὴ μοῦ τὸ παίζετε, φηνεύσε ὁ φτωχὸς καρβοκὴρης.

Μὰ τοὺς «λαμπρινούς» δὲν τοὺς συγκινοῦσαν τὰ δάκρυα τοῦ καπετάν Νικολοῦ Φακῆ.

— Νὰ πᾶς, βρε βορομόσκυλο, τοῦ εἶπαν, νὰ σὲ πληρώσουν οἱ Ἀντιῶτες πού τὸ ναυλοῦσαν καὶ μῆς παραδῶσαν στοὺς Τούρκους. Μὰ ἐννοια τοὺς καὶ θὰ λογαριαστούμε πολὺ γάθηγορα καὶ με τοὺς προσετούς καὶ με ὄλους τοὺς ἄλλους Ἀντιῶτες.

Ὁ Νικολὸς ὁ Φακῆς ἔφυγε γιὰ νὰ μὴν πάθῃ χειρότερα καὶ οἱ τρομεροὶ ναῦτες τοῦ Κατσώνη, οἱ «λαμπρινοί», ἀλλάζοντας βεβαίαν δημολογοῖ, πῆραν τὸ πέλαγος, ἀρμεινῶντας γιὰ καινούργιες περιπέτειες μὲ ἀρχηγὸ τοὺς τὸ γλῆκὸ τραγοῦδιστῆ, τοῦ ὁποῖου ἡ ἱστορία δὲν ἔσωσε τὸνομά του.